

Συγκριτική μελέτη της κτηνοτροφικής δραστηριότητας στα όρη Οίτη και Καλλίδρομο

Χ.Κ. Ευαγγέλου, Κ.Θ. Μαντζανάς και Β.Π. Παπαναστάσης

Α.Π.Θ., Σχολή Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Εργαστήριο Λιβαδικής Οικολογίας (286), 541 24 Θεσσαλονίκη

Περίληψη

Η Οίτη και το Καλλίδρομο είναι δύο γειτονικά ορεινά συγκροτήματα που απαντούν στο νομό Φθιώτιδας της Στερεάς Ελλάδας και καλύπτονται από δάση Κεφαλληνιακής ελάτης. Παρά του ότι η Οίτη έγινε Εθνικός Δρυμός από το 1966 και αμφότερα εντάχθηκαν στο δίκτυο προστασίας Natura 2000, η κτηνοτροφία συνεχίζει να αποτελεί κύρια οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων των δύο βουνών. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η σύγκριση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας στα δύο αυτά βουνά, δίνοντας έμφαση στη μεταβολή και σύνθεση του ζωικού κεφαλαίου εντός των προστατευόμενων περιοχών τους. Η κτηνοτροφική δραστηριότητα αξιολογήθηκε με την εφαρμογή ερωτηματολογίου σε κτηνοτρόφους, αλλά και διαχρονικά με στοιχεία από στατιστικές πηγές. Διαπιστώθηκε ότι στην Οίτη κυριαρχούν τα πρόβατα και ακολουθούν οι αίγες, με τελευταία τα βοοειδή, ενώ στο Καλλίδρομο δεν υπάρχουν πρόβατα, αλλά μόνο αίγες και βοοειδή, αμφότερα σημαντικά αυξημένα σε σχέση με την Οίτη. Κατά τη δεκαετία του 1960 βρέθηκε δραστική μείωση του ζωικού κεφαλαίου, τόσο στον Εθνικό Δρυμό Οίτης όσο και στο όρος Καλλίδρομο, ενώ τα τελευταία έτη παρατηρείται αύξηση της βοοτροφίας κρεοπαραγωγικών φυλών, ιδιαίτερα στο Καλλίδρομο. Συμπεραίνεται, ότι η εξάλειψη της προβατοτροφίας στο Καλλίδρομο θα πρέπει να αποδοθεί σε κοινωνικοοικονομικά δεδομένα μάλλον, παρά στο καθεστώς προστασίας, αφού στην Οίτη που το καθεστώς είναι αυστηρότερο δεν υπήρξε αντίστοιχη εξέλιξη.

Λέξεις κλειδιά: Βοσκοφώρτωση, αίγες, πρόβατα, βοοειδή, Natura 2000, σύστημα εκτροφής.

Εισαγωγή

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες αλλαγών χρήσης γης στα Μεσογειακά βουνά (Papanastasis 2012). Στα Ελληνικά βουνά, σημαντικές μεταβολές στην κτηνοτροφική δραστηριότητα ξεκίνησαν τη 10ετία του 1960, όταν η μετακινούμενη κτηνοτροφία άρχισε να υποχωρεί καθώς οι εθνικές ομάδες των νομάδων κτηνοτρόφων (π.χ. σαρακατσάνοι, βλάχοι) σταδιακά εγκαταστάθηκαν μόνιμα στις πεδινές εκτάσεις (Ispikoudis et al. 2004). Αποτέλεσμα της υποχώρησης αυτής ήταν η σταδιακή αλλαγή της κάλυψης και σύνθεσης της βλάστησης με κύριο χαρακτηριστικό την αύξηση του δάσους και την απώλεια των φυσικών μεσογειακών τοπίων (π.χ μετατροπή ποολίβαδων σε θαμνολίβαδα ή σε δάση δρυός), μετατρέποντάς τα σε πιο πυκνά οικοσυστήματα (Papanastasis and Chouvardas 2005, Geri et al. 2010, Papanastasis 2012).

Η Οίτη και το Καλλίδρομο είναι δύο ορεινά συγκροτήματα της Στερεάς Ελλάδας, στα οποία η κτηνοτροφία αποτελούσε ανέκαθεν την κύρια οικονομική δραστηριότητα. Σήμερα, τα δύο αυτά βουνά βρίσκονται υπό καθεστώς προστασίας (Natura 2000, Εθνικός Δρυμός (ΕΔ) Οίτης). Η προστασία των εκτάσεων αυτών με την απαγόρευση της βόσκησης, ιδίως στον πυρήνα του ΕΔ Οίτης, σε συνδυασμό με την υποχώρηση της κτηνοτροφίας στον ορεινό χώρο για κοινωνικοοικονομικούς λόγους οδήγησε στην αύξηση της δασικής βλάστησης, μετατρέποντας τα δύο βουνά σε πιο κλειστά οικοσυστήματα σε βάρος των ποολίβαδων (Καρέττος 2002, Χορμόβα 2007). Το αποτέλεσμα ήταν να υπάρξει σημαντικός περιορισμός της διαθέσιμης βοσκήσιμης ύλης. Τέτοιες αλλαγές είναι καθοριστικές στη συμπεριφορά βόσκησης των ζώων και στην εφαρμογή ενός αποδοτικού συστήματος εκτροφής (Evangelou

et al. 2014). Σκοπός της παρούσας εργασίας, ήταν η σύγκριση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας μεταξύ των δύο αυτών βουνών στην προστατευόμενη ζώνη Natura 2000 και πως αυτή επηρεάζεται από το καθεστώς προστασίας.

Μέθοδοι και υλικά

Η Οίτη και το Καλλίδρομο βρίσκονται στο Ν. Φθιώτιδας και έχουν μέγιστο ύψος 2.152 μ. και 1.372 μ. αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, ο Εθνικός Δρυμός Οίτης – Κοιλιάδα Ασωπού (GR2440007) έχει συνολική έκταση 13.088 ha και το όρος Καλλίδρομο (GR2440006) 6.685 ha. Σύμφωνα με τον Καρέτσο (2002), η φυσική βλάστηση της Οίτης αποτελείται κυρίως από δάση Κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*) και δευτερευόντως από ποοιλίβαδα, τα οποία αναπτύσσονται στα διάκενα του δάσους και στην ψευδαλπική ζώνη. Στις εκτάσεις αυτές συναντάμε και τον θάμνο *Juniperus nana* σε διάφορους βαθμούς συγκρόμωσης. Η Κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*) είναι το κύριο δασικό είδος και στο Καλλίδρομο, ενώ τα διάκενα καλύπτονται από ποώδη βλάστηση με συχνή την παρουσία θάμνων (π.χ. *Juniperus oxycedrus*, *Rubus* sp., *Rosa canina* κ.α.).

Για τη μελέτη της κτηνοτροφικής δραστηριότητας, διαμορφώθηκε ένα δισέλιδο ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπληρώθηκε από όλους τους κτηνοτρόφους (σύνολο 37) που έβοσκαν τα ζώα τους εντός του δικτύου Natura 2000 της περιοχής έρευνας κατά τη χρονική περίοδο του 2013. Το ερωτηματολόγιο αφορούσε προσωπικά δεδομένα του κάθε κτηνοτρόφου (π.χ. ονοματεπώνυμο, στοιχεία επικοινωνίας κ.λ.π.), στοιχεία του ζωικού κεφαλαίου (αριθμός, είδος και φυλές ζώων) και το σύστημα εκτροφής (εποχή και διάρκεια βόσκησης, διατροφή των ζώων στα λιβάδια, χορήγηση συμπληρωματικών ζωοτροφών, αν έβοσκαν τα ζώα οι ίδιοι ή προσλάμβαναν βοσκό και την περιοχή βόσκησης που κάλυπταν). Ο εντοπισμός των κτηνοτρόφων έγινε με τη βοήθεια των τοπικών αρχών (Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης, Διεύθυνση Δασών, Φορέα Διαχείρισης του Ε.Δ. Οίτης, δημοτικές αρχές κ.λπ.) και οι συναντήσεις με την ερευνητική ομάδα έγιναν στο πεδίο, στη στάνη ή στο σπίτι τους στο χωριό.

Για τη χωρική αποτύπωση των θέσεων βόσκησης, χρησιμοποιήθηκαν τοπογραφικοί χάρτες κλίμακας 1:50.000, στους οποίους έγινε προβολή των περιοχών που έβοσκαν οι κτηνοτρόφοι τα ζώα τους. Στη συνέχεια, ψηφιοποιήθηκαν για να μετρηθεί η έκτασή τους με τη βοήθεια των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (Γ.Σ.Π.). Για την έκταση αυτή, μετατράπηκαν τα αιγοπρόβατα σε ισοδύναμα βοοειδών (σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 125347/20-01-2004, 1 βοοειδής = 6,66 αιγοπρόβατα) και εκτιμήθηκε η βοσκοφόρτωση σε μηνιαίες Ζωικές Μονάδες (μΖΜ/ha) λαμβάνοντας υπόψη την περίοδο βόσκησης σε μήνες (Παπαναστάσης 2009). Στην περίπτωση που περισσότεροι από ένας κτηνοτρόφοι έβοσκαν στην ίδια περιοχή, η βοσκοφόρτωση υπολογίζονταν αναλογικά. Τέλος, για τη διαχρονική εξέλιξη του ζωικού κεφαλαίου κάθε οικισμού που ανήκαν οι κτηνοτρόφοι, ανεξάρτητα αν έβοσκαν ή όχι εντός των προστατευόμενων περιοχών, λήφθηκαν στοιχεία (αριθμός αιγών, προβάτων, βοοειδών και των εκμεταλλεύσεων τους) από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ) για την περίοδο 1961-2001. Για τη σημερινή κατάσταση (έτος αναφοράς 2011), χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής Φθιώτιδας.

Αποτελέσματα και συζήτηση

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα εντός των περιοχών Natura 2000 είναι προφανής, τόσο στο όρος Οίτη όσο και στο Καλλίδρομο, αφού βρέθηκαν 20 εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων/βοοειδών σε 8 οικισμούς στο πρώτο και 17 εκμεταλλεύσεις αιγών και βοοειδών σε 7 οικισμούς στο δεύτερο (Πίνακας 1). Όσον αφορά τη σύνθεση του ζωικού κεφαλαίου, τα πρόβατα είναι η επικρατέστερη κατηγορία στην Οίτη και ακολουθούν οι αίγες με τελευταία τα βοοειδή (κυρίως κρεοπαραγωγικών φυλών). Αντίθετα στο Καλλίδρομο επικρατούν οι αίγες και ακολουθούν τα βοοειδή, ενώ απουσιάζουν τα πρόβατα. Σχετικά με

τους αριθμούς αιγών και βοοειδών, αυτοί είναι υψηλότεροι στο Καλλίδρομο από ό,τι στην Οίτη.

Πίνακας 1. Ζωικό κεφάλαιο και αριθμός εκμεταλλεύσεων των οικισμών που χρησιμοποιούν την περιοχή Natura 2000 στα βουνά Οίτη και Καλλίδρομο το 2013.

Όρος	Οικισμός	Αίγες (Α)	Πρόβατα (Π)	Βοοειδή (Β)	Εκμεταλλεύσεις
Οίτη	Δύο Βουνά	300	35	19	1
	Αργυροχώρι	375		25	3(2Α&1ΒΑ)
	Φραντζή	350		140	2(1Α&1Β)
	Μεξιάτες	580	190		4 (2Α&2Π)
	Νεοχώρι	10	450		1
	Καστανιά Υπάτης		400		1
	Κομποτάδες		785		6
	Υπάτη			80	2
Σύνολο		1615	1860	264	20
Καλλίδρομο	Ανάβρας	340			2
	Δρυμαία	300			1
	Ελευθεροχώρι	300		286	3 (1Α&2Β)
	Θερμοπύλες	806		80	7 (6Α&1Β)
	Παλαιοχώρι	100			1
	Ξυλικοί	70		100	1
	Μενδενίτσα			55	2
Σύνολο		1916		521	17

Παρά τις διαφορές στη σύνθεση του ζωικού κεφαλαίου, τα δύο βουνά παρουσιάζουν αρκετές ομοιότητες ως προς την άσκηση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, και στις δύο περιοχές επικρατούν οι αμιγείς εκμεταλλεύσεις, ενώ οι μεικτές είναι πολύ περιορισμένες. Επίσης, οι ιδιοκτήτες των εκμεταλλεύσεων αυτών ποιμαίνουν οι ίδιοι τα ζώα τους και μόνο σε ορισμένες απασχολείται βοσκός. Επιπλέον, τα ορεινά λιβάδια χρησιμοποιούνται από τα ζώα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, ενώ το χειμώνα τα ζώα κατεβαίνουν στα χειμαδιά, τα οποία βρίσκονται γύρω από τα χωριά. Γενικά, η περίοδος βόσκησης διαρκεί από το Μάιο-Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο. Στο Καλλίδρομο, εντούτοις, η επιστροφή των αιγών μπορεί να παραταθεί μέχρι και το Νοέμβριο, ενώ η διαμονή των βοοειδών στο βουνό μπορεί να διαρκέσει από 5-8 μήνες, ανάλογα με τον κτηνοτρόφο.

Όσον αφορά τη διατροφή των ζώων κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, τα ζώα στηρίζονται αποκλειστικά στη βοσκήσιμη ύλη που υπάρχει στα λιβάδια, ενώ δε χορηγούνται συμπληρωματικές ζωτροφές, εκτός από δύο εκμεταλλεύσεις προβάτων στην Οίτη, στις οποίες χρησιμοποιείται πολύ μικρή ποσότητα στο τέλος της περιόδου. Αν και στη βόσκηση εφαρμόζεται το κοινόχρηστο σύστημα, εντούτοις οι κτηνοτρόφοι εφαρμόζουν ένα παραδοσιακό διαχωρισμό των περιοχών σε τμήματα, τα οποία βόσκουν κάθε χρόνο.

Εντούτοις, τα ζώα δεν περιορίζονται στις εκτάσεις αυτές, αφού κινούνται ελεύθερα, με αποτέλεσμα την ευκαιριακή βόσκηση και σε γειτονικές περιοχές, όπως σε διάκενα του δάσους ή ακόμη και εντός των δασικών συστάδων. Σύμφωνα με τον Καρέτσο (2002), η αλόγιστη βόσκηση των ζώων, ακόμη και εντός του πυρήνα του Ε.Δ. Οίτης, προκαλεί σοβαρά προβλήματα στη δασοπονία της περιοχής.

Στον Πίνακα 2, παρουσιάζονται οι περιοχές βόσκησης (15 στην Οίτη και 20 στο Καλλίδρομο), όπως αυτές αναφέρθηκαν στα ερωτηματολόγια των κτηνοτρόφων και καταλαμβάνουν αντίστοιχα το 47% και 87% της προστατευόμενης περιοχής των δύο βουνών. Παρόλο που η βοσκοφόρτωση ήταν διαφορετική μεταξύ των περιοχών, εντούτοις η μέγιστη τιμή της δεν ξεπερνούσε τις 4 $\mu\text{ZM}/\text{ha}$, ενώ ο μέσος όρος δεν ήταν μεγαλύτερος από τη 1 $\mu\text{ZM}/\text{ha}$. Εκτιμήθηκε, όμως, ότι στα διάκενα των δασών, όπου υπάρχει η χορτολιβαδική βλάστηση, η πίεση βοσκής ήταν πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με το γειτονικό δάσος, αλλά δεν κατέστη δυνατόν να υπολογιστεί στα πλαίσια της παρούσας έρευνας.

Πίνακας 2. Περιοχές βόσκησης στα δύο βουνά με τις αντίστοιχες τιμές βοσκοφόρτωσης

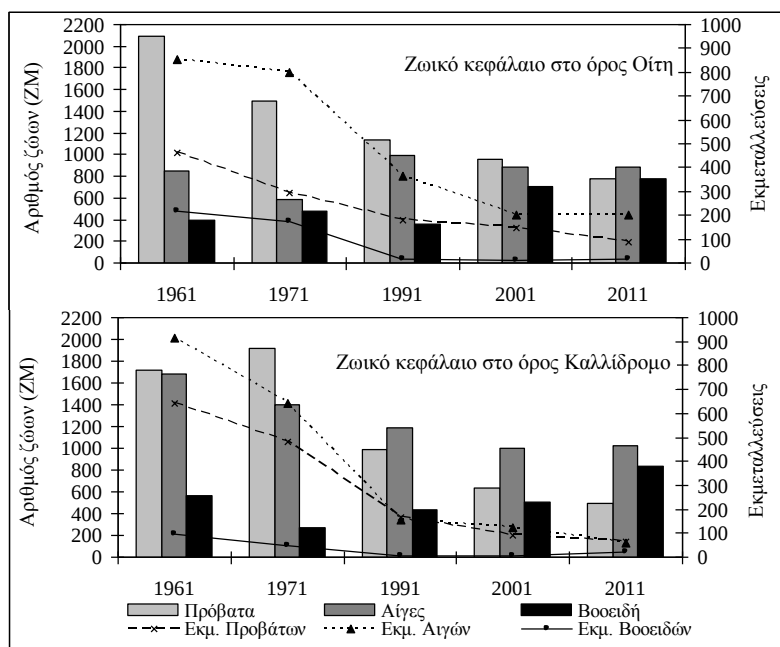
Όρος	Περιοχή	Έκταση (ha)	Βοσκοφόρτωση ($\mu\text{ZM}^*/\text{ha}$)
Οίτη	Αγριόβρυζα, Αλύκαινα, Γερακαρού, Γιδοκάμπια, Κακαβόρεμα, Κυραμόραχη, Λιβαδιές-Γρεβενό, Ματάκια, Ξεροβούνι, Πιπερίγγου, Στενοβούνι, Τούρκος, Τριμερόβρυση, Τσαμαδαίικα, Τσούκα	6.138,9	0,0**-1,8 (Μέσος όρος 0,8)
Καλλίδρομο	Αγία Τριάδα, Αλώνι, Γεροπαπά, Ελαφοβούνι, Ελευθεροχώρι, Ζάστανος, Ισώματα, Κορυφή, Παναγιά, Λιαθίτσα, Νευρόπολη, Δρακοσπηλιά, Μικρές λίμνες, Παλιόκαστρο, Παλιοσουβάλα, Παρυφές, Πασάς, Πλατανάκος, Στρογγυλοβούνι, Τριδένδρι	5.601,9	0,1-3,7 (Μέσος όρος 0,9)

* μZM = μηνιαία Ζωική Μονάδα (1 βοοειδής)

**Πολύ μικρός αριθμός ζώων βόσκει στην περιοχή.

Από τη μελέτη της διαχρονικής εξέλιξης του ζωικού κεφαλαίου (1961-2011) σε όλη την έκταση των οικισμών των δύο ορεινών συγκροτημάτων (όχι μόνο στις περιοχές Natura) είναι σαφές ότι κατά τη δεκαετία του 1961 τα πρόβατα ήταν το κυρίαρχο είδος των ζώων στην Οίτη, με σαφή διαφοροποίηση από το υπόλοιπο ζωικό κεφάλαιο (αίγες και βοοειδή). Παρόλα αυτά, ο αριθμός τους παρουσίασε συνεχή μείωση, ιδίως μέχρι το 1991. Η μείωση στις αίγες ήταν ηπιότερη, με αποτέλεσμα σήμερα (2011) να διατηρούνται περίπου στα ίδια επίπεδα (Εικόνα 1). Στο Καλλίδρομο, η κυριαρχία των προβάτων έναντι των άλλων κατηγοριών παρουσιάστηκε στη δεκαετία του 1971, αλλά στη συνέχεια ακολούθησε δραστητική μείωση. Παρόλο που τα πρόβατα παρουσιάζονται στα χωριά γύρω από το Καλλίδρομο, εντούτοις δεν αξιοποιούν την ορεινή περιοχή. Αντίθετα με την Οίτη, οι αίγες είναι το κυρίαρχο είδος, παρουσιάζοντας ηπιότερη πτωτική τάση, ενώ ο αριθμός τους φαίνεται να σταθεροποιείται μετά το 2001. Όσον αφορά τα βοοειδή, αυτά παρουσίασαν αυξητική τάση από το 1961 μέχρι σήμερα και στις δύο περιοχές, ιδίως μετά το 2001. Τέλος, ιδιαίτερα αισθητή και στις δύο περιοχές ήταν η μείωση του αριθμού των κοπαδιών, ιδίως των αιγών, υποδεικνύοντας την αύξηση του μεγέθους τους με το πέρασμα του χρόνου.

Αν και οι κτηνοτρόφοι διαμαρτύρονται για το καθεστώς προστασίας των δύο βουνών, εντούτοις δεν είναι σαφές αν και κατά πόσο η διαχρονική εξέλιξη του ζωικού κεφαλαίου επηρεάστηκε καθοριστικά από το καθεστώς αυτό. Είναι πιθανόν η πλήρης απαγόρευση της βόσκησης στον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού της Οίτης να δημιούργησε προβλήματα στην κτηνοτροφία του βουνού, ιδιαίτερα στην προβατοτροφία και να επιτάχυνε, έτσι, τη μείωσή της σε συνδυασμό πάντοτε με τις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές που συνέβησαν στην περιοχή τις τελευταίες 10ετίες. Η διαφοροποίηση της σύνθεσης του ζωικού κεφαλαίου στην Οίτη και στο Καλλίδρομο πιθανό να οφείλεται στα διάκενα του δάσους και στην υποαλπική ζώνη που διατηρούνται στο πρώτο. Αντίθετα, η απουσία των προβάτων στο Καλλίδρομο, μπορεί να αποδοθεί στα περιορισμένα λιβάδια του σε σχέση με την Οίτη. Επιπλέον, η ανάγκη εντατικοποίησης της κτηνοτροφίας, για την αύξηση της παραγωγής γάλακτος, ευνόησε την προβατοτροφία στα πεδινά, όπου οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για τις βελτιωμένες φυλές. Η αύξηση των βοοειδών και η ανταγωνιστική δράση που έχουν με τα πρόβατα, φαίνεται να προκάλεσε τη μείωση τους, ιδίως σε μια περιοχή όπου τα ποολιβάδα είναι ιδιαίτερα περιορισμένα.



Εικόνα 1. Διαχρονική εξέλιξη του ζωικού κεφαλαίου στην περιοχή έρευνας από το 1961-2011.

Συμπεράσματα

Αν και η Οίτη και το Καλλίδρομο γειτονεύουν, εντούτοις η σύνθεση του ζωικού κεφαλαίου δεν είναι ταυτόσημη στα δύο αυτά βουνά του νομού Φθιώτιδας. Η Οίτη συνεχίζει να κυριαρχείται από πρόβατα, όπως και στο παρελθόν, αλλά σημαντικά μειωμένα, ενώ στο Καλλίδρομο τα πρόβατα έχουν εξαφανιστεί προς όφελος των αγών και, ιδιαίτερα, των βοοειδών κρεοπαραγωγικών φυλών. Με εξαίρεση τον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού στην Οίτη, το καθεστώς προστασίας στα πλαίσια του δικτύου Natura 2000 δεν φαίνεται να έχει επηρεάσει τη διαχρονική εξέλιξη του ζωικού κεφαλαίου.

Αναγνώριση βοήθειας

Η παρούσα εργασία χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα LIFE11NAT/GR/1014 (FOROPENFORESTS). Οι συγγραφείς ευχαριστούν τον αναπληρωτή καθηγητή κ. Κυριάκο Γεωργίου και την Δρ. Πηνελόπη Δελιπέτρου για την παντοειδή συμπαράστασή τους.

Βιβλιογραφία

- Evangelou, Ch., Yiakoulaki, M.D. and Papanastasis, V.P. 2014. Spatio-temporal analysis of sheep and goats grazing in different forage resources of Northern Greece. In press: Hacqueatia, Vol. 14, (DOI: 10.2478/HACQ-2013-0019).
- Ispikoudis, I., M.K. Sioliou and V.P. Papanastasis. 2004. Transhumance in Greece: Past, present and future prospects, p 211-229. In: Transhumance and Biodiversity in European Mountains (R.G.H. Bunce et al., eds). ALTERA, Wageningen
- Geri, F., Amici, V. and Rochini, D. 2010. Human activity impact on the heterogeneity of a Mediterranean landscape. Applied Geography, 30: 370-379.
- Καρέτσος, Γ. 2002. Μελέτη της οικολογίας και της βλάστησης του όρους Οίτη. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών, σελ. 421.
- Papanastasis, V.P. 2012. Land use changes, p. 159-184. In: Mediterranean Mountain Environments (I.N. Vogiatzakis, editor). Wiley-Blackwell, Oxford, UK
- Papanastasis, V.P. and Chouvardas, D. 2005. Application of the state-and-transition approach to conservation management of a grazed Mediterranean landscape in Greece. Israel Journal of Plant Sciences, 53: 191-202.
- Παπαναστάσης, Β.Π. 2009. Λιβαδοκτηνοτροφική ανάπτυξη. Εκδόσεις Γιαχούδη.
- Χόρμοβα, Μ. 2007. Εξέλιξη Τοπίου σε Περιοχή του Όρους Οίτη μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μεταπτυχιακή Διατριβή. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, σελ 97.

A comparative study of livestock husbandry on mountains Oiti and Kallidromo

Ch. Evangelou, K.T. Mantzanas and V.P. Papanastasis

AUTH, School of Forestry and Natural Environment, Laboratory of Range Ecology, P.O. Box 286 GR-541 24, Thessaloniki, Greece

Abstract

Oiti and Kallidromo are two neighboring mountains of Central Greece, which are covered by fir forests. Although Oiti was declared as a national park in 1966 and both mountains were included in the protection network of NATURA 2000, livestock husbandry remains an important economic activity for the residents of the two regions. The objective of the study was to compare livestock husbandry in two mountains placing emphasis on the current grazing activities and the diachronic evolution of the livestock capital. Current activities were studied by collecting information from the farmers themselves through questionnaires and temporal evolution by collecting data from statistical records. It was found that sheep are the main animals in Oiti followed by goats and finally by beef cattle while in Kallidromo there are no sheep but only goats and beef cattle in numbers higher than in Oiti. During 1960's livestock numbers decreased drastically while a tendency to increase beef cattle more than any other kind of animal was observed in both mountains. It is concluded that the disappearance of sheep from Kallidromo in the recent years should be attributed to socioeconomic reasons rather than to the protection status of the mountain since there was not a similar development in Oiti where a stricter protection status for livestock grazing is applied.

Key words: Stock density, Goats, Sheep, Cattles, Natura 2000, breeding system.